

Zgodovinski arhiv Ljubljana

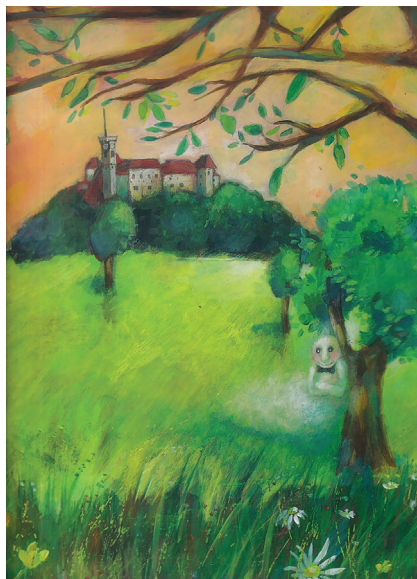
MIŠKA *Mica*
UČNI LIST ZA VEDOŽELJNE

MIŠKA MICA

NAJDE LEOPOLDOVO PISMO ROZALIJI

Miška Mica ponovno sreča Ferdija

Po petih dneh vztrajnega pogledovanja proti oknom arhiva je miška Mica končno zagledala duhca Ferdija, ki ji je ob njenem zadnjem obisku pri nas razkazal arhiv – od skladišča, kjer hranimo arhivske škatle, do čitalnice, kjer raziskovalci pregledujejo arhivsko gradivo, in pisarn zaposlenih. Ferdi ji je pojasnil, da se je raje umaknil v miren kot, ker smo v arhivu v zadnjih dneh čistili arhivsko skladišče, ki mu rečemo **depo**.

SLIKA 1

Foto: Elizabeta Eržen Podlipnik

Arhivsko skladišče ali arhivski depo

Kaj vse potrebujemo, da ostane naš arhivski depo čist? Lahko našteješ vsaj tri stvari? Namig: enake stvari uporabljaš pri čiščenju svoje sobe.

1. _____
2. _____
3. _____

Skupinski pogovor:

Ali veste, kaj sta **termometer** in **higrometer**? Katere vrednosti meri prvi in katere drugi? Zakaj ju po vašem mnenju potrebujemo v arhivu?

Arhivski depo mora biti čist, hkrati pa moramo poskrbeti, da v njem ne nastaja **vlaga**. Kaj vlaga naredi papirju? Ste jeseni ali pozimi že kdaj pustili časopisni papir čez noč zunaj? Kaj se je zgodilo z njim? Na arhivskem gradivu ali škatlah lahko zaradi vlage nastane tudi **plesen**. Te se še posebej bojimo. Zakaj?

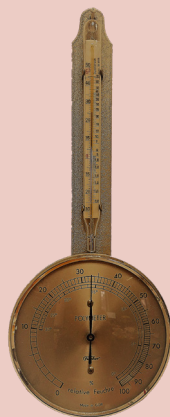
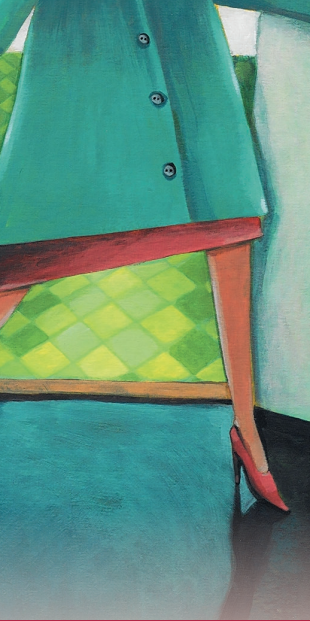

Foto: Elizabeta Eržen Podlipnik

Foto: Tina Arh

?

Poleg **čistoče** in primernih temperature in vlage, moramo v arhivskem depozu vzdrževati **RED**! Kaj vam predstavlja red?

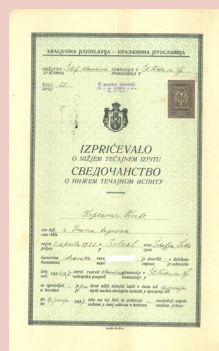
Pri nas to pomeni, da mora vsaka arhivska škatla nazaj na svoje mesto, od koder smo jo vzeli. Zakaj mora vsaka škatla nazaj na svoje mesto?

V našem arhivu v Ljubljani hranimo zelo zelo veliko arhivskih škatel. Veš, kakšna zmeda bi nastala, če bi pomešali te škatle med seboj! Podatkov o tvojem uspehu v šoli, ki bodo nekoč shranjeni pri nas, ne bi nikoli našli. 😊

Najboljši pogoji za hrambo gradiva v papirni obliki so: tema, temperatura od 16 do 19° C in vlaga od 45 do 60 %, namenska kartonasta škatla ter metla. 😊

Foto: Tina Arh

Arhivski kviz

Poišči pravilne povezave!

Foto: Darinka Mladenovič

1. ARHIVIST

2. ARHIVSKO GRADIVO

3. OSEBNI ARHIVSKI FOND

Foto: Elizabeta Eržen Podlipnik

Foto: Tina Arh

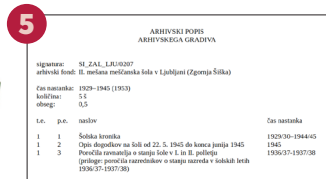

Foto: Hana Habjan

4. ARHIVSKA ŠKATLA

5. ARHIVSKI POPIS

6. RAZISKOVALEC

7. ZGODOVINSKA KNJIGA

SLIKA 2

Foto: Elizabeta Eržen Podlipnik

?

Skupinski pogovor:

- Kje raziskovalci najdejo podatke za pisanje zgodovinskih knjig?
- Poznamo različne vrste raziskovalcev: etnologe, zgodovinarje, muzikologe, arheologe, umetnostne zgodovinarje. Preverite v leksikonu, na spletu ali vprašajte odrasle, kaj najbolj zanima posamezne raziskovalce.
- Če bi želeli oblikovati osebni arhivski fond znanega pevca/pevke, kaj vse bi shranili v njem?

- a)** škatla v kateri je shranjeno arhivsko gradivo
- b)** oseba, ki se ukvarja z iskanjem, zbiranjem in znanstvenim razlaganjem podatkov o določenem pojavu, dogodku, osebi ali predmetu
- c)** po navodilih arhivistov izbrani dokumenti, ki nastajajo pri posameznikih, šolah, podjetjih, občinah ... in pričajo o njihovem življenju ali delovanju
- č)** pripomoček za uporabo arhivskega gradiva v obliki seznama, ki navaja različne podatke o posameznih arhivskih dokumentih (vsebino, leto nastanka, osebe in kraje, ki so omenjeni v dokumentih)
- d)** urejeno in popisano arhivsko gradivo, ki je nastalo pri kakšni pomembni osebnosti (npr. pisatelju, pevcu, znanstveniku); gre predvsem za osebne dokumente (npr. pisma, spričevalo, fotografije)
- e)** uslužbenec v arhivu, ki ureja arhivsko gradivo, izdeluje pripomočke za uporabo gradiva, raziskuje in objavlja gradivo
- f)** knjiga, v kateri so predstavljene zgodovinske teme na dokumentaren način – to pomeni, da so v njej podatki iz dokumentov

Leopoldovo pismo

Rojeva se jutro,
okno se odpre,
zre skozenj mož,
a žalost mu preveva srce;
ljubezen svojo pušča v mestu
in odhaja v spremstvu carjevem,
jezdi vranca proč s Kranjskega,
a priseže si,
da vrnil se bo
in poročil svojo Rozalijo.
Emona ga prikliče nazaj,
tokrat za vedno,
rodi se družina
in ustvari se rodbina, ki
celih dvesto let že tukaj živi,
hiša njihova stoji bliz' kraja, kjer pismo leta 1821 se poraja.

SI_ZAL_LJU/0342 Zbirka fotografij, G1-002-010

Leopold je res poročil svoje ljubljeno dekle in imela sta pet otrok – tri sinove in dve hčeri. Ti njuni potomci so vse do današnjih časov ostali v Ljubljani, ime in priimek Leopoldove ljubezni pa najdeš v začetnih črkah vrstic na 8. strani.

Kako pa sta Ferdi in Mica to odkrila? Kam sta pogledala?

1. _____

je postopek pridobivanja osebnih in drugih podatkov o ljudeh, ki prebivajo na določenem območju. V Ljubljani so prebivalstvo prvič popisali leta 1830, od leta 1869 so popisovanja opravljali vsakih deset let.

2. Po hišnih številkah urejene liste s podatki o prebivalcih, ki vsebujejo naslov hiše, podatke o njenem lastniku in prebivalcih, vključno s sorodstvenimi povezavami

imenujemo _____.

3. Pole s popisi prebivalcev, ki so prebivali v mestu in so imeli meščansko ali domovinsko pravico, imenujemo

_____.

Urejene so abecedno po priimkih in vsebujejo še osebne podatke, sorodstvene povezave, poklice in poznejše opombe, kot so datum poroke ali smrti.

Iz spodnjih možnosti izberi odgovore (namig: rešitve izlušči iz podčrtanih besed):

A) POPISNE POLE

B) POPIS PREBIVALCEV

C) DOMOVINSKI LISTI

111 a

Mestni okraj _____

Navedite, kako izpolnili to polo, se nahajajo na zadnji strani. 4/94

Hišna pola hi. št. _____

ulica, trg, cesta _____

A) Ali ste bili tu na dan izpolnitve listov? (Kaj, če v kateri ulici se in katere hiše?) _____

B) Lastnik (ime, priimek, poklic, stanje, pri katerih osebah nastanjuje, omeniti in štampati). _____

C) Ali ste imeli v hiši kakšno posebno stvar, ki je samostojne straniške stavbe, v kateri stanujejo ljudje in koliko je teh straniških stavb? _____

D) Navedite popis (popis) stavb, ki spadajo k tej hiši, imenovani in v kateri hiši stanujejo: _____

Kategorije stavb (glej opombe)		Kategorije stavb (glej opombe)		Kategorije stavb (glej opombe)		Kategorije stavb (glej opombe)		Kategorije stavb (glej opombe)	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10
Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov
Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov	Stavba, ki je bila v hiši na dan izpolnitve listov

8/36

E) Kdaj je bila hiša upravnemu popisu upravnika ali podizpovednika? _____

F) Kdaj je bila hiša upravnemu popisu upravnika ali podizpovednika? _____

G) Kdaj je bila hiša upravnemu popisu upravnika ali podizpovednika? _____

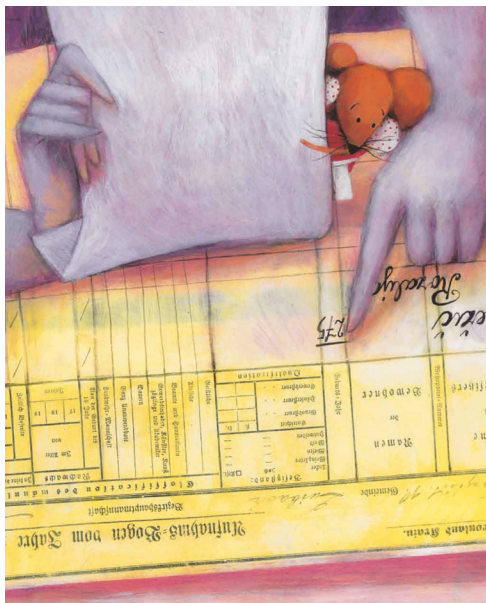
H) Ali so v hiši stanovanja pod zemljo (stanovanja, ki jih pod tla niso naga cesta, ostanke zemlje, ki obdaja hišo)? _____

I) Ali so v hiši podzemna stanovanja? _____

J) Koliko stranišč je v hiši? _____

K) Stevilo posteljnega prostora (trgovine, pisane itd.) v popisanih objektih stavb _____

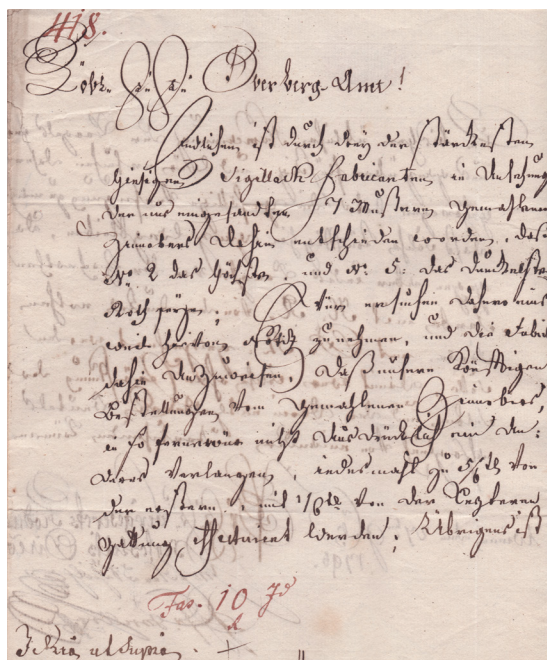
L) Stevilo prebivalcev (popisanih prebivalcev) _____

Skupinski pogovor:

- Ali se danes tudi izvajajo popisi prebivalstva? Vsako leto ali je vmes večletni premor? Čemu je to namenjeno?
- Kam zapišejo naše podatke, ko se rodimo? Kaj pa, ko umremo?

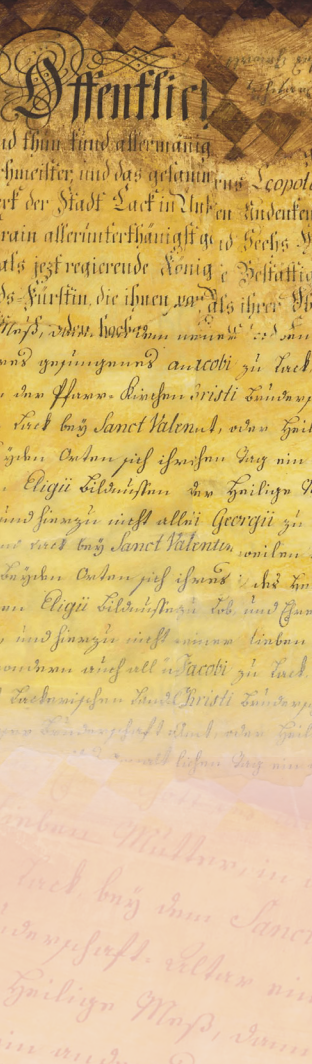
Miška Mica ni znala prebrati Leopoldovega pisma Rozaliji. Zakaj ne? V kateri pisavi je bilo napisano pismo?

SI_ZAL_IDR/0055 Rudnik živega srebra Idrija, f. 234

_____ je stara pisava, ki so jo nekoč uporabljali za zapisovanje v nemškem jeziku. Dandanes tudi za zapisovanje v nemškem jeziku uporabljamo enako pisavo kot za slovenski jezik. Katera pisava je to?

Reši spodnji rebus in anagram, da dobiš iskani besedi:

SLIKA 3

SLIKA 4

__ _ ~~SKA~~ _

~~PO~~ _ _ _ _

= _ _ _ _ _

TAANI = L _ _ _ _ IC _

?

Skupinski pogovor:

- Katere pisave poznate?
- Poznate tudi kakšno pisavo, ki se ne uporablja več?
Zakaj pisave izumrejo?
- Koliko črk ima slovenska abeceda? Poznate še kakšne črke, ki niso v slovenski abecedi?

Ljubljanski kongres

Ljubljanski kongres se je odvijal od januarja do maja 1821. V Ljubljani so se tedaj zbrali avstrijski cesar Franc I. in ruski car Aleksander I. s svojimi dvorjani in državniki ter še mnogi predstavniki tujih držav. S kakšnim namenom? Si že slišal za Napoleona?

Obkroži, kaj vse se je odvijalo na kongresu:

1. PLESI IN VEČERJE

2. MARATONI

3. MAŠKARADE

4. VOJAŠKE GODBE

5. GLEDALIŠKE IN OPERNE PREDSTAVE

6. PLOVBE PO LJUBLJANICI

7. OGNJEMETI

8. POLITIČNI SESTANKI

9. LOVSKI POHODI

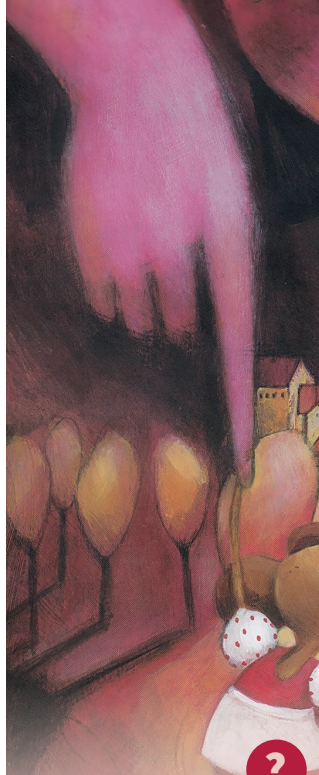
10. OLIMPIJSKE IGRE

11. ZAHVALNE MAŠE

12. POLHARIJE

13. POLETI Z BALONOM

14. VOŽNJE Z VLAKOM MIMO PARKA TIVOLI

?

Skupinski pogovor:

- Ali še danes prirejajo kongrese?
- Je naša država tudi kdaj gostila pomembne tuje državnike? Kam so jih peljali?
- Ali veste, kaj je protokolarni objekt? Ste že slišali za grad Brdo pri Kranju?

Na kongres leta 1821 v Ljubljani spominja več lokacij.
Lahko našteješ kakšno?

V pomoč imaš na voljo možnosti:

A) ŽELEZNIŠKA POSTAJA

B) MESTNA HIŠA

C) CESTA DVEH CESARJEV

Č) KONGRESNI TRG

D) PAVILJON DVEH CESARJEV V MESTNEM LOGU

E) TROMOSTOVJE

F) GOSTILNA RUSKI CAR NA JEŽICI

G) PARK TIVOLI

SI_ZAL_LJU/0342 Zbirka fotografij, G1-005-082

SI_ZAL_LJU/0342 Zbirka fotografij, B10-053

SI_ZAL_LJU/0342 Zbirka fotografij, A6-012-011

V tistem času je stal v Ljubljani hotel, ki je imel na pročelju hiše naslikanega divjega moža. Zakaj? Kako so Ljubljančani poenostavili ime hotela?

Reši spodnji rebus, da dobiš iskano besedo:

SLIKA 5

SLIKA 6

_ _ _ _ _
 = _ _ **D** _ _ _ _ _

Prišel si na konec!

Naloge so bile težke, a verjamemo, da si jih odlično opravil in upamo, da se kdaj srečamo v našem arhivu.